

UCHWAŁA NR XIV/115/2020
RADY GMINY ŻYRZYN

z dnia 21 grudnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żyrzyn na lata 2021-2025.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn.zm.) - Rada Gminy, działając na wniosek Wójta Gminy Żyrzyn uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żyrzyn na lata 2021-2025 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żyrzyn.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr XIV/115/2020
Rady Gminy Żyrzyn z dnia 21 grudnia 2020r.

***Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie w Gminie Żyrzyn
na lata 2021 – 2025***

I. WSTĘP

Zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, a zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnie występującym w naszym społeczeństwie. Niestety wciąż jeszcze pozostającym w „czterech ścianach domów”. Dotyka rodziny o różnym statusie społecznym. W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie przewidziano szereg zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy, postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

System przeciwdziałania przemocy określa Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która m. in. wskazuje jednostkom samorządu terytorialnego oraz organom administracji rządowej zadania do realizacji, określa sposób postępowania z osobą doznającą przemocy w rodzinie oraz z jej sprawcą.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

II. PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r. poz. 218 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020r. poz. 1876),
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019r. poz. 2277 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny (Dz. U. z 2020r. poz. 1444 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2020r. poz. 1359)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011r. Nr. 209, poz. 1245).

III. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób

dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem występującym na całym świecie, najczęściej dotyka najłabszych, którzy nie potrafią sami się obronić, przede wszystkim kobiety i dzieci. Przemoc ta jest tym bardziej dotkliwa, ponieważ pochodzi od osób najbliższych, które powinny gwarantować poczucie bezpieczeństwa.

Osobą doznającą przemocy w rodzinie może być każdy, szczególnie:

- współmałżonkowie lub partnerzy (najczęściej kobiety);
- dzieci,
- osoby starsze,
- osoby chore i niepełnosprawne

Przemoc w rodzinie może przyjmować następujące formy:

Przemoc fizyczna- naruszenie nietykalności fizycznej. Jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko.

Na skutek tych działań u ofiary przemocy mogą wystąpić : skutki bezpośrednie – uszkodzenie ciała oraz inne skutki : choroby w wyniku powikłań i stresu , zaburzenia psychosomatyczne itp.

Przemoc psychiczna – naruszenie godności osobistej. Zawiera przymus i groźby . Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

Jej skutkiem mogą być: zniszczenie poczucia własnej wartości i godności ofiary , całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy , stały strach , choroby psychosomatyczne itp.

Przemoc seksualna – naruszenie intymności .Polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu .

Skutkiem tych działań mogą być: obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, zaburzenia seksualne itp.

Przemoc ekonomiczna – naruszenie własności. Wiąże się z celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby.

Skutki płynące z tych działań to: całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.

Zaniedbanie – naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.;

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem, ściganym z oskarżenia publicznego.

Zgodnie z art. 9d ust.1-3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „ Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,

policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów, o których wyżej mowa realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE ŻYRZYN

Właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Istniejące statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone rozmiary.

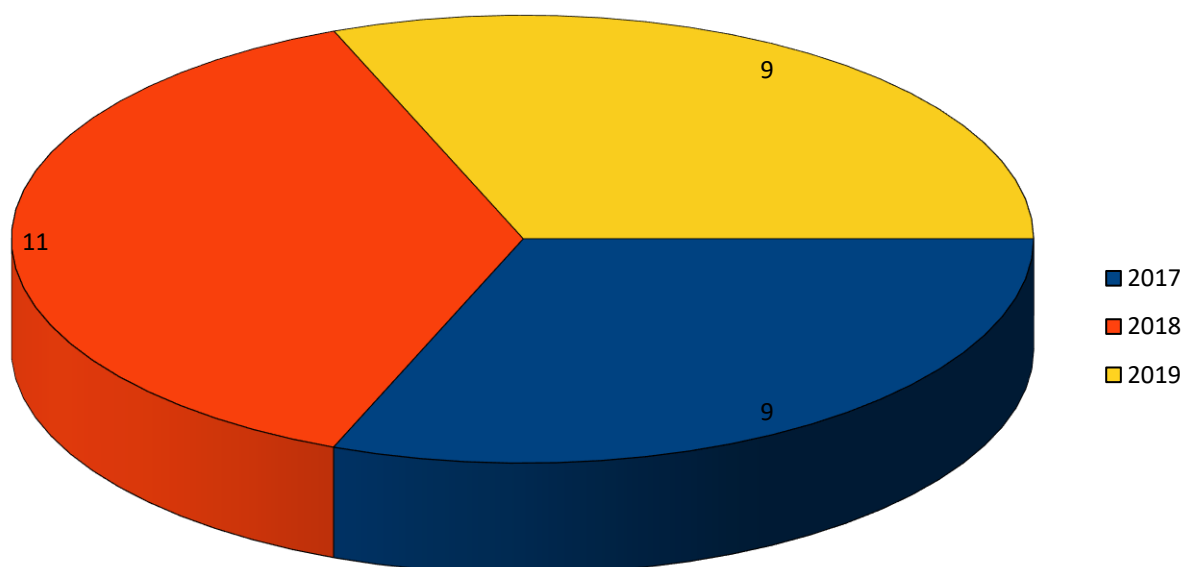
Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Żyrzyn została przeprowadzona w oparciu o posiadane dane i statystyki m.in. :

- Rejestry prowadzonych spraw w zakresie procedury „Niebieskiej Karty”
- Materiały z posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ,notatki, materiały udostępnione z dokumentacji pracowników socjalnych pracujących w środowiskach na terenie gminy Żyrzyn .

Z badań dotyczących rodziny, a także z obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny. Dom rodzinny, spostrzegamy jako środowisko miłości i opieki, bezpieczne i ciepłe miejsce domowego ogniska, schronienie przed całym złem zewnętrznego świata. Jednak dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem terroru i cierpienia, zagrożenia i poniżenia, lęku i rozpacz.

Wiele przypadków przemocy w rodzinie nie jest zgłaszanych, głównie z powodu strachu, wstydu, braku wiary w skuteczność prawa. Zjawisko przemocy w rodzinie często jest traktowane jako sprawa osobista i rodzinna. Ludzie kierują się stereotypami twierdząc, że sami muszą poradzić sobie z problemem przemocy, dlatego też nie zawsze decydują się na ujawnienie problemu.

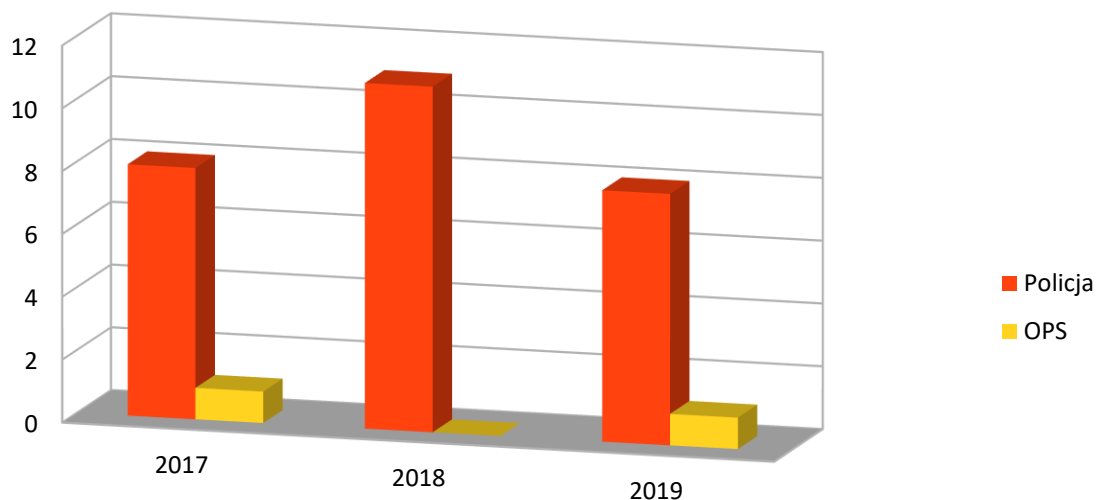
Wykres 1. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart

Źródło własne : ZI

Procedura "Niebieskie Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Wykres 2. Instytucja zakładające Niebieskie Karty

Źródło własne :ZI

Tabela 1. Liczba osób doświadczających przemocy w podziale na płeć

Rok	Kobiety	Mężczyźni
2017	8	1
2018	10	1
2019	9	0

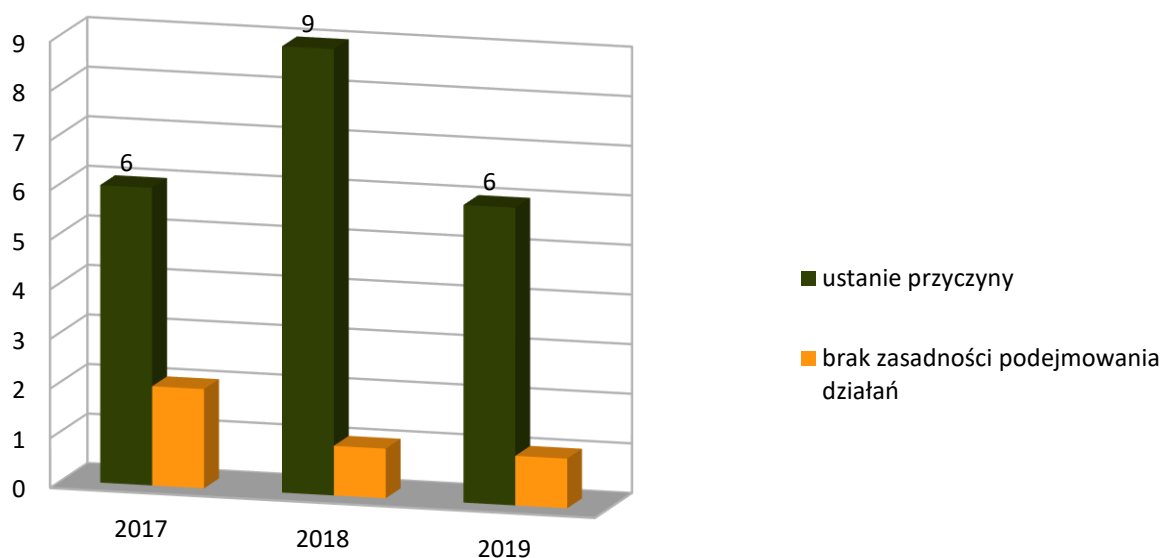
Źródło własne: ZI

Tabela 2. Problem alkoholowy w rodzinach dotkniętych przemocą.

Rok	Liczba rodzin z założoną Niebieską Kartą	W tym z problemem alkoholowym
2017	7	5
2018	9	6
2019	6	4

Źródło własne: ZI

Wykres 3. Liczba zakończonych postępowań w ramach procedury

Źródło własne : ZI

Z powyższych zestawień wynika, że najczęściej procedura „Niebieskiej Karty” była wszczynana przez funkcjonariuszy Policji, a osobami dotkniętymi przemocą były kobiety. Najczęstszą okolicznością towarzyszącą aktom przemocy jest alkohol. Z analizy dokumentów wynika, że większość sprawców przemocy znajduje się pod wpływem alkoholu.

Prowadzone dotychczas działania lokalne powodują coraz częstsze zmiany świadomości społecznej i z jednej strony –zwiększa się gotowość ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej – wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

V. ZAŁOŻENIE PROGRAMU

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Żyrzyn

Cele szczegółowe:

<i>Cel 1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie</i>				
Lp	Działanie	Realizatorzy	Wskaźnik realizacji	Termin realizacji
1	Zbieranie danych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Żyrzyn: - liczba rodzin w których występuje przemoc; - liczba założonych NK; - liczba sprawców przemocy z problemem alkoholowym; - liczba zakończonych NK; - instytucja wszczynająca procedurę NK	Zespół Interdyscyplinarny ; KP Kurów ; SP ZOZ Żyrzyn ; Szkoły z terenu gminy Żyrzyn	Liczba opracowanych statystyk	2021-2025
<i>Cel 2. Zwiększenie skuteczności działań zmierzających do wzmocnienia współpracy i zwiększenie kompetencji zawodowych służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</i>				
Lp	Działanie	Realizatorzy	Wskaźnik realizacji	Termin realizacji
1	Uczestnictwo członków Zespołu Interdyscyplinarnego w szkoleniach dotyczących problemu przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba zaświadczeń potwierdzających udział w szkoleniach	2021-2025
2	Spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego co najmniej raz na kwarta	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba protokołów z posiedzeń ZI	2021-2025
<i>Cel 3. Zapewnienie możliwości udzielania wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą</i>				
Lp	Działanie	Realizatorzy	Wskaźnik realizacji	Termin realizacji
1	Prowadzenie pracy socjalnej	Asystent rodziny i pracownicy socjalni OPS Żyrzyn	Liczba notatek , kart pracy socjalnej	2021-2025
2	Udzielanie świadczeń pieniężnych	Pracownicy socjalni OPS	Liczba wydanych decyzji przyznających	2021-2025

		Żyrzyn	pomoc finansową i niefinansową	
3	Udzielanie informacji dotyczących bezpiecznego schronienia	Zespół Interdyscyplinarny , pracownicy socjalni , asystent rodziny	Liczba osób które skorzystały z całodobowego schronienia	2021-2025
<i>Cel 4. Podnoszenie świadomości społecznej na zjawiska związane z przemocą -działania profilaktyczne i edukacyjne</i>				
Lp	Działanie	Realizatorzy	Wskaźnik realizacji	Termin realizacji
1	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez : -przygotowanie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur , plakatów) i umieszczenie ich w miejscach ogólnodostępnych -zamieszczenie informacji na stronie internetowej - dystrybucja materiałów informacyjnych przygotowanych przez instytucje zajmujące przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny , OPS Żyrzyn , Szkoły na terenie gminy , SPZOZ Żyrzyn , KP Kurów	liczba materiałów informacyjnych	2021-2025
<i>Cel 5. Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie</i>				
Lp	Działanie	Realizatorzy	Wskaźnik realizacji	Termin realizacji
1	Rozmowy motywujące do zmiany zachowań	Zespół Interdyscyplinarny , Policja , pracownicy socjalni ,asystent rodziny	Liczba notatek z przeprowadzonych rozmów	2021-2025
2	Informowanie sprawców przemocy w ramach procedury NK o konsekwencjach prawnych	Zespół Interdyscyplinarny ; Grupa Robocza	Liczba Niebieskich Kart-D , liczba protokołów z posiedzeń grup roboczych	2021-2025
3	Kierowanie do udziału w terapii uzależnień , w programach korekcyjno-edukacyjnych	Zespół Interdyscyplinarny , Grupa Robocza	Liczba wydanych skierowań/zobowiązań , liczba Niebieskich Kart -D	2021-2025

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żyrzyn zwany ma charakter długofalowy, jego działania obejmują lata 2021–2025.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są:

- mieszkańcy Gminy Żyrzyn
- ofiary przemocy
- rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci
- rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy lub nimi zagrożone
- przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą

VII. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żyrzynie
- Placówki oświatowe (szkoły, przedszkola)
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żyrzynie
- Komisariat Policji w Kurowie

Partnerzy w realizacji działań:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach,
- Centrum Interwencji Kryzysowej w Puławach,
- Sąd Rejonowy w Puławach,
- Prokuratura Rejonowa w Puławach,
- organizacje pozarządowe,
- społeczność lokalna.

VIII. OCZEKIWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmniejszenie zjawiska występowania przemocy w rodzinie.
2. Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy.
3. Zwiększenie skuteczności działań.
4. Zmiana postaw społecznych wobec przemocy.
5. Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

- 1) budżetu państwa,
- 2) budżetu gminy,
- 3) z innych źródeł

X. MONITORING PROGRAMU

W ramach monitoringu Programu systematycznie gromadzone będą dane dotyczące występujących na terenie zjawisk przemocy w rodzinach .

Zgromadzone dane będą służyć sprawdzeniu skali zjawiska oraz efektywności i skuteczności działań programowych.

Dzięki zebraniu danych, przeprowadzeniu ich analizy oraz interpretacji, uzyskane informacje posłużą do dalszego planowania i modyfikacji Programu.